

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång av läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Klostergårdsskolan
i Lunds kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en granskning på Klostergårdsskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i grundskolan.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Klostergårdsskolan i Lunds kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.
- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 1 juni 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (Dnr 2025:10012) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Klostergårdsskolan i Lunds kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att läroböcker och andra läromedel används för att skapa sammanhang och överblick över de ämnen och moment som eleverna läser. Därutöver visar granskningen att det finns ett medvetet arbete gällande läroböcker och andra läromedel som möjliggör progression i elevernas lärande samt bidrar till att eleverna vill lära sig mer.

Av intervjuerna med såväl elever som lärare och rektorn framgår att lärarna använder relevanta läroböcker inom samtliga teoretiska ämnen. Lärarna i årskurs 1–3 uppger exempelvis att eleverna har egna exemplar i svenska och matematik. I intervjuerna med eleverna framgår att efter att eleverna arbetat i läroboken får de frågor på det de läst och dessa frågor finns i en annan lärobok. I samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen har eleverna tillgång till läroböcker genom klassuppsättningar då de läser ämnet. Genom att lärarna samplanerar när respektive ämne ska läsas i de olika årskurserna så har eleverna tillgång till läroböckerna då de läser ämnet. Vidare framkommer att eleverna i årskurs 4–6 har tillgång till egna läroböcker i ämnen som exempelvis svenska, engelska, matematik och moderna språk. I de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena har eleverna tillgång till lärobok genom klassuppsättning. Det innebär att eleverna får egna läroböcker i dessa ämnen, men bara så länge undervisningen pågår. Eleverna i årskurs 4–6 har också digitala läromedel i matematik, svenska, samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen. Av intervjun med rektorn framgår att de fört diskussioner om flickors och pojkars resultat gällande läsförmåga. Lärarna säger att de inte uppmärksammat någon könsmässig skillnad gällande att ta till sig innehållet i läroböcker.

Vidare framkommer att läroböcker utgör en stomme i undervisningen och att lärare använder dessa på ett sätt som skapar sammanhang, ämnesintresse och progression. Det framgår av intervjuer med lärare samt av dokumentation som begärts in från huvudmannen att läroböcker och andra läromedel används på ett genomarbetat sätt för att skapa progression i elevernas kunskapsutveckling. I intervjuer med lärare framkommer att de säkerställer att de använder aktuella och relevanta läroböcker samt andra läromedel, anpassade efter läroplanen för att planera och strukturera sin undervisning. När lärarna ska gå igenom ett nytt område med eleverna är läroboken till hjälp för att skapa struktur, sammanhang och intresse. I lärarintervjuer och inskickad dokumentation framgår att lärare arbetar med att skapa intresse för ämnet genom att exempelvis låta eleverna läsa i fördjupande läroböcker. I intervju med lärarna framgår även att de anser att intresset för ämnet ökar med bra läromedel. I lärarintervjuer säger lärare att läroböckerna de använder ger en tydlig progression både för elever och lärare. Lärare säger vidare att

läroboken är en grund som de utgår ifrån. Lärare säger även att de olika testerna som finns i lärarhandledningarna ger en tydlighet över vad eleverna ska kunna i de olika ämnena för respektive år. Lärarna har ett gemensamt arbetssätt hur de tar sig an läroböckerna utifrån ett språkutvecklande arbetssätt där de arbetar medvetet före, under och efter läsning av lärobokens texter. Det framkommer att läroböcker och andra läromedel utgör en stomme i undervisningen och används så att det skapas en röd tråd för eleverna. Lärare i årkurs 4–6 uppger exempelvis att läroboken är viktig då den innehåller fakta och tydliggör för eleverna vad de ska kunna. En lärare berättar att läroboken hjälper eleverna att fokusera på uppgiften då digitala verktyg kan leda till mer distraktioner. Såväl elever som lärare uppger i intervjuerna att läroböcker, med viss variation, används varje dag. Eleverna uppger exempelvis att ett sätt att jobba med läroboken är att de läser en sida högt tillsammans där läraren sedan upprepar och förklarar olika delar av texten.

I samtliga intervjuer framkommer att lärarna arbetar medvetet för att stärka och utveckla elevernas läsförmåga och lässtrategier. Något som förekommer på alla stadier är gemensam högläsning i helklass där lärarna stämmer av att eleverna förstått innebörden i det som de läst. Ett annat exempel är att lärarna för samtal med eleverna om det lästa eller att eleverna skriver och sammanfattar. Ytterligare ett exempel är att lärare och elever först läser tillsammans och arbetar med begrepp och att eleverna därefter läser i par eller enskilt. Eleverna beskriver i intervjun att de i alla ämnen får öva på begrepp som hör till texterna och att de på olika sätt får träna att läsa i läroboken för att kunna ta till sig av innehållet.

Vidare framkommer att läroböcker utgör en stomme i undervisningen för flertalet lärare och används på ett sätt som skapar en röd tråd, ämnesintresse och sammanhang. Lärarna uppger exempelvis i intervjuerna att läroböcker används som en utgångspunkt för undervisningen genom att de moment som eleverna arbetar med kopplas till läroboken. Ett exempel är att lärare kan låta eleverna läsa tillsammans i läroboken för att sedan låta dem arbeta i arbetsboken och därefter se film som berör detsamma. Ett annat exempel är att eleverna först kan få läsa enskilt i boken för att sedan göra en praktisk övning tillsammans, följt av individuellt arbete med ett digitalt verktyg. Lärare i årkurs 4–6 uppger att läroboken är viktig då den innehåller fakta och tydliggör för eleverna vad de ska kunna. En lärare berättar att läroboken hjälper eleverna att fokusera på uppgiften då digitala verktyg kan leda till mer distraktioner. I intervju uppger lärare även att läroboken är utformad på så vis att den väcker elevernas intresse för ämnet. Exempelvis kan elever som vill veta mer om något läsa fördjupande fakta. Såväl elever som lärare uppger i intervjuerna att läroböcker, med viss variation, används varje dag. I intervjun med rektorn framkommer även att det förekommer att lärare använder läroboken mindre än vad som önskas

men att rektorn i sådana fall för samtal med berörd lärare. Eleverna berättar att ett sätt att jobba med läroboken är att de läser en sida högt tillsammans där läraren sedan upprepar och förklarar olika delar av texten.

Vidare framgår av intervju med lärare samt av dokumentation som begärts in från huvudmannen att läroböcker används på ett genomarbetat sätt för att skapa progression i elevernas kunskapsutveckling. Lärare uppger exempelvis i intervju att momenten i läroboken och under lektionen bygger på varandra och bidrar både till repetition och fördjupning för eleverna. Ett annat exempel är att lärare varvar arbete i läroboken med praktiska moment i syfte att fördjupa elevernas lärande. Därutöver framgår att lärarna använder läroböckerna för att planera och strukturera sin undervisning. Lärare berättar exempelvis i intervju att de använder läroboken som stöd då de ska gå igenom ett nytt område och använder tester från tillhörande lärarhandledningar som tydliggör vad eleverna ska kunna i ett visst ämne ett specifikt år.

I samtliga intervjuer framkommer att lärarna arbetar medvetet för att stärka och utveckla elevernas läsförmåga och lässtrategier. Något som förekommer på alla stadier är gemensam högläsning i helklass där lärarna stämmer av att eleverna förstått innebörden i det som de läst. Ett annat exempel är att lärarna för samtal med eleverna om det lästa eller att eleverna skriver och sammanfattar. Ytterligare ett exempel är att lärare och elever först läser tillsammans och arbetar med begrepp och att eleverna därefter läser i par eller enskilt. Eleverna beskriver i intervjun att de i alla ämnen får öva på begrepp som hör till texterna och att de på olika sätt får träna att läsa i läroboken för att kunna ta till sig av innehållet. Av intervjuer med lärarna och av dokumentation som begärts in från huvudmannen framgår att lärarna har ett gemensamt arbetssätt för att ta sig an läroböckerna tillsammans med eleverna. Detta grundar sig i ett språkutvecklande arbetssätt och innefattar ett medvetet arbete före, under och efter läsning av lärobokens texter.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger ändamålsenliga instruktioner till eleverna hur de ska använda läroboken eller det digitala läromedlet på lektionen men också för att få en ämnesöverblick.

Av lärarintervjuerna framgår att gemensamma diskussioner som förts i kollegiet angående användning av läroböcker och andra läromedel har handlat om hur de ska undervisa och instruera eleverna att använda läroböckerna. Lärare uppger i intervju att det kan vara svårare att ge instruktioner hur eleverna ska använda digitala läromedel eftersom det är svårare att överblicka vad eleverna gör på skärmen. Elever uppger i

intervjun att de vet vad som ska göras eftersom uppgifterna ligger i skolans digitala lärplattform. Elever beskriver i intervju att lärarna ger instruktioner om hur de ska läsa och använda läroboken på lektionerna. Som exempel tar eleverna upp att läraren börjar med att göra en tankekarta tillsammans med eleverna om vad kapitlet i läroboken innehåller och att de sedan har gemensam läsning av innehållet. Därefter får eleverna arbetsuppgifter kopplade till det aktuella kapitlet.

Av intervjun med lärare i årskurs 1–3 framgår att de lägger mycket tid på att träna eleverna i hur de ska använda läroböcker och tillhörande arbetsböcker genom att prata om innehållsförteckning och rubriker. Lärarna i årskurs 4–6 berättar att eleverna får tydliga instruktioner och förståelse innan de arbetar med en text, exempelvis genom att diskutera bilder från läroboken. I intervju med lärare och elever framgår att när eleverna får en ny lärobok så går lärarna igenom innehållsförteckning, kapitel och rubriker samt förklarar lärobokens upplägg.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärare använder nivåanpassade läroböcker och andra läromedel vilket ger eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Lärarna uppger att de i samband med kollegiala samtal om val av läroböcker och andra läromedel har diskuterat att de läroböcker och andra läromedel som de använder är nivåanpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. I intervjuerna med lärare i årskurserna 1–6 framkommer exempelvis att läroböckerna i matematik och svenska har olika nivåer så att eleverna kan arbeta på den nivå de befinner sig. Läroböckerna i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen kompletterar lärarna bland annat med hjälp av ytterligare bildstöd och förklaringar av fler ord och begrepp. Lärare kan också läsa i läroboken tillsammans med en liten grupp av elever som behöver extra stöd. Lärarna uppger också att lärarhandlingarna innehåller material både till elever som behöver stöd och elever som behöver extra utmaningar. Anpassningar för elever som behöver utmaningar kan också bestå av att lärarna ger eleverna fördjupningar i form av andra läroböcker. Därutöver framgår att lärarna anser att läroboken i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen inte riktigt är anpassad för elever som läser svenska som andraspråk. Lärarna kompletterar därav läroboken med lärverktyg.

I intervju med lärare och elever framkommer att lärare använder läroböcker och andra läromedel på ett varierande sätt så att eleverna har möjlighet att utveckla kunskaper både enskilt och tillsammans i olika gruppkonstellationer. Av intervjuer med elever och lärare i årskurserna 1–

6 framgår att lärarna arbetar på samma sätt. Lektionerna innehåller genomgångar med hela gruppen utifrån läroboken, ofta med moment av gemensam högläsning. Därefter varierar lärarna undervisningen så att eleverna får arbeta enskilt, i par eller i helklass under ledning av läraren. Lärare beskriver att eleverna får arbeta med olika förmågor och att eleverna får arbeta med varierade uppgifter och att undervisningen i samhälls- och naturorienterande ämnen kompletteras med film. Lärarhandledningarna är ett stöd i att skapa variation i undervisningen och besparar lärarna arbete.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna inte i alla ämnen och årskurser har tillgång till och ges möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid, till exempel vid läxor och inför bedömningsuppgifter.

I intervjuerna med lärare och elever framkommer att elever har tillgång till egna läroböcker och att eleverna får ta hem läroböckerna i ett flertal ämnen. Dock framgår att eleverna i årskurs 1-5 inte får ta hem läroböckerna i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen då de finns i för få exemplar. Elever i årskurs 6 uppger att de får ta hem läroböckerna i alla ämnen och att de alltid uppmanas ta hem dem vid läxor eller prov. Elever uppger även att de får läxor som handlar om att läsa texter samt träna på ord och begrepp. Lärare berättar att i de fall elever i årskurs 1-3 har läxa i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen får de ta hem häften. Vidare framkommer att eleverna i årskurs 4-6 har tillgång till digitala läromedel i naturorienterande ämnen. Elever i årskurs 4 och 5 uppger dock att de inte får ta med datorer hem för att göra läxor eller hemuppgifter. Däremot får eleverna i årskurs 6 göra det. Lärare uppger i intervju att de uppmuntrar eleverna att ta hem och arbeta med fakta i läroböckerna. Därutöver framgår att elever som har särskilda behov har möjlighet att ha en extra uppsättning läroböcker i hemmet för att underlätta skolarbetet. I intervjun med rektorn framkommer att elever ska kunna ta hem läroböcker i alla ämnen. I de fall det inte är möjligt uppger rektorn att hen för samtal med berörd lärare om att inköp behöver göras.

Av elev- och lärarintervjuer framgår att eleverna får instruktioner från lärarna hur de ska använda läroböcker i samband med exempelvis läxläsning eller för att läsa på inför prov. I intervju med lärarna framkommer även att lärarna ger eleverna tydliga instruktioner hur de ska ta sig an uppgiften utifrån olika studietekniker samt ord- och begreppsförståelse.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.

I intervjun med rektorn framkommer att rektorn har sett till att det finns avsatta medel för att köpa in läroböcker och andra läromedel som behövs i undervisningen. I intervjuer framgår att eleverna har tillgång till läroböcker i samtliga ämnen under lektionstid. Rektorn uppger att när hen började sin anställning för några år sedan fanns många daterade läromedel och rektorn gav direktiv om att rensa ut och successivt förnya och komplettera läromedel i alla teoretiska ämnen. Rektorn har exempelvis sett till att det köpts in läroböcker till ämnet teknik i årskurserna 1–6 vilket tidigare saknades. Rektorn har även tagit beslut om att det ska införskaffas nya läroböcker i svenska i årskurserna 1–6 och nu i samma serie för en tydlighet gentemot både lärare och elever.

Av intervjuerna med lärarna och rektorn framgår att rektorn arbetat för att öka tillgången av läroböcker och uppmanat lärarna att använda budgeten så att det finns läroböcker i alla ämnen. I intervju med rektorn framgår att styrning och ledning gällande inköp av läroböcker ytterligare har förstärkts av huvudmans riktlinjer som tydliggör att läroböcker och lärarhandledningar ska finnas på skolorna samt användas.

Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker och andra läromedel framkommer att det finns klassuppsättningar av läroböcker i årskurserna 1–6 i samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga ämnen. Läroböckerna finns tillgängliga för eleverna genom att eleverna främst har egna exemplar, där en majoritet av läroböckerna finns i elevernas klassrum alternativt i elevernas lådor. Det framkommer även att rektorn arbetat för att läroböckerna ska förvaras i elevernas närhet för att öka tillgängligheten.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som kan användas för att nå utbildningens mål.

Rektorn uppger i intervjun att hen gett i uppdrag till lärarna att inventera vilka läroböcker som finns och vad som behövs. Av intervju med rektorn och lärarna framgår att alla berörda lärare är delaktiga i inköp av nya läroböcker och rektorn för didaktiska diskussioner med lärarna utifrån behov. Exempelvis framgår att lärarna och rektorn diskuterat val av

lärobok i svenska och vad den ska innehålla när det gäller olika typer av läsinläring. Rektorn uppger även att lärarhandledningar finns i alla ämnen och årskurser och rektorn för samtal med lärarna om vikten av att använda lärarhandlingar för att kunna använda läroboken på bästa sätt. Vidare uppger rektorn att lärarna i arbetslag och inom fortbildningsinsatsen språkutvecklande arbetssätt har en kontinuerlig diskussion om val av läroböcker och läromedel. Exempelvis framgår att lärarna diskuterat olika läroböcker där en av faktorerna bakom valet var att eleverna i högre grad skulle kunna känna igen sig i bilderna i böckerna. Emellertid framgår i intervjuer med rektorn och lärare att det saknas vissa gemensamma mötesformer för att diskutera val av läroböcker över stadierna.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn till viss del leder ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för att skapa likvärdighet inom skolenheten.

I rektorsintervjun framkommer att rektorn har initierat ett arbete för att stärka likvärdigheten inom skolenheten gällande lärarnas användning av läroböcker och andra läromedel. I intervju med rektorn och lärarna samt av dokumentation som begärts in från huvudmannen framkommer att det inom skolans fortbildningsinsats om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt arbetas med att öka kvalitén på undervisningen. Detta inkluderar även fokus på läsning och läsutveckling i alla ämnen. Lärarna i samtliga årskurser uppger att de bland annat har gemensam läsning, läsning parvis eller i grupp och sammanfattar text med egna ord. Lärare och rektorn uppger att dessa undervisningsaktiviteter kopplade till läsning är något de kommit överens om i kollegiet utifrån arbetet med språkutvecklande arbetssätt.

I intervjuer med lärare och elever framkommer att det till viss del finns en röd tråd för hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen på skolenheten men att det skiljer sig mellan lärare och delvis inom stadier. Vidare beskriver lärare att de i stora delar inom respektive stadie har pratat ihop sig om vilka läroböcker och andra läromedel de ska använda för att skapa en röd tråd och likvärdighet mellan årskurserna. Det framgår även att lärarna mestadels använder samma bokserie inom stadiet för att skapa progression och röd tråd. Lärarna i svenska använder läroböcker av samma förlag i samtliga årskurser berättar rektorn i intervjun, där det nu är i samma serie för en tydlighet gentemot både lärare och elever. Rektorn uppger att läroböcker tidigare läsår inte varit lika framträdande i undervisningen som det är nu. Vidare framkommer i intervju med rektorn att rektorn arbetar för att lärarna ska använda läroböcker i undervisningen. Emellertid framgår att det råder vissa

skillnader gällande i vilken grad lärare använder läroböcker. Rektorn har pågående diskussioner med lärare som fortsatt frångår lärobokens innehåll i allt för hög grad. Det framkommer även i intervjuerna med rektorn och lärarna att det inte pågår samtal eller finns någon tydlig röd tråd mellan stadierna i samtliga teoretiska ämnen även om rektorn är av åsikt att det blir lättare att samarbeta om lärarna har samma läroböcker.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.

Av intervjuerna med rektorn och lärarna framgår att skolan gör olika slags utvärderingar med koppling till tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel. Utvärderingarna sker både strukturerat och spontant. Rektorn uppger exempelvis att det sker en kontinuerlig muntlig utvärdering i fortbildningen med språkutvecklande arbetssätt som kopplas till läroböcker och läromedel. Såväl lärare i årskurs 4–6 som rektorn berättar också att rektorn uppmanar lärarna att analysera elevernas kunskapsresultat och då ha med läromedel och läroböcker som aspekt vilket enligt rektorn sker två gånger per termin. Lärare i årskurs 1–3 uppger däremot att de utvärderar läroböckerna på eget initiativ. Vidare framgår att rektorn i sin utvärdering uppmärksammat höga resultat i matematik, pratade med läraren och kom fram till att läroboken fungerade väl och att det i kombination med hur läraren arbetade bidrog till de höga resultaten. Rektorn har även uppmärksammat att läroboken i matematik var för enkel för elever i årskurs 3 och det ledde till att rektorn förde samtal med berörda lärare om vad det kan bero på samt vad de ska göra åt det. Det framkommer även av intervjun med rektorn att resultaten i läsning förbättrats på skolan och att eleverna når högre resultat än förväntat. Detta beror enligt rektorn bland annat på skolans arbete med språkutvecklande arbetssätt i relation till arbetet med texter i läroböcker.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av skollagen framgår att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål och får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.² Av förarbetena framgår att formuleringen att eleverna ska "ha tillgång till" de läroböcker som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål innebär att eleverna till exempel ska få möjlighet att ta med läroböckerna hem så att eleverna kan repetera, läsa på och gå tillbaka till det som läraren belyst i undervisningen och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna till viss del låter eleverna använda läroböcker utanför lektionstid. Att det finns ämnen där eleverna inte får låna hem läroböckerna från skolan försvårar deras möjligheter till fördjupning, repetition och förberedelse samt för läxläsning.

Genom att öka tillgången till och aktivt främja användningen av läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid kan elever ges bättre möjligheter att utveckla sin förståelse och självständigt befästa kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att eleverna har tillgång till de läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål även utanför undervisningstid.

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

¹ 10 kap. 10 § skollagen (2010:800)

² Lgr22 avsnitt 2.2 Kunskaper.

³ Prop. 2023/24:21 s. 46.

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁴ Av förarbeten till skollagen framgår att läromedel kan ha betydelse för skolans kompensatoriska uppdrag och bidra till att stärka elevernas tillgång till en likvärdig utbildning.⁵ Skollagen föreskriver vidare att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas.⁶ Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen.⁷ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁸ Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn till viss del styr och leder arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för att skapa likvärdighet inom skolenheten men att det delvis saknas samstämmighet mellan både lärare och stadier. Det finns till viss del ett gemensamt och medvetet arbete kring läroböcker på skolan, men i vissa ämnen förekommer inte samtal om användningen över stadiegränserna och det finns heller inte någon tydlig röd tråd avseende läroböcker. Det framgår även att lärare i olika grad använder en undervisning grundad i läroboken.

Genom att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användningen av såväl läroböcker som andra läromedel, kan likvärdigheten och undervisningens kvalitet på skolenheten främjas. Vidare kan detta bidra till att eleverna ges reella möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, utifrån sina individuella förutsättningar och behov.

⁴ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

⁵ Prop. 2023/24:21 s. 30

⁶ 1 kap. 9 § skollagen

⁷ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

⁸ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

⁹ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

På Skolinspektionens vägnar

X Susanne Lindberg Åkerberg

Beslutsfattare

Signerat av: Susanne Lindberg Åkerberg

X Fredrik Joneman

Föredragande

Signerat av: Fredrik Joneman

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredaren Malin Larsson deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹⁰ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande¹¹:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹²

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹³ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁴

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

¹⁰ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

¹¹ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹² 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹³ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹⁴ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁵

¹⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Klostergårdsskolan den 12 november 2025. Besöket genomfördes av utredarna Fredrik Joneman och Susanne Lindberg Åkerberg.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Lunds kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1-6. Förskoleklass har inte ingått i granskningen. På skolenheten går cirka 170 elever i årskurs 1-6.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.	Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.	Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.
Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.	Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.
Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.	
Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	